

I MEZI EUFRATEM
A TIGRIDEM
17

Hymnus na boha vzduchu Enlila
Báseň o králi Enmerkarovi
Šúsínova Píseň lásky
Nárek nad zkázou Uru

Etanův let do nebe
Zákony Chammurabiho
Podmanění Židů Asyřany

II ŽIVOT
NA BŘEZÍCH NILU
27

Nápis z Harchufovy hrobky
Naučení Ptahhotepovo
Ze spisu úředníka Nové říše
Amenemopea
Z projevu řečníka Ipew

Filosofické básnictví z dob
revolučních otřesů
Básně slepých harfeníků
Chvála nezničitelnosti knihy

III Z ODKAZU
STAROVĚKÉ INDIE
35

Rgvéd — Chvalozpěv na počest
boha Varuny
Rgvéd — O stvoření světa
Bráhmany — Pravda a nepravda
Buddha, Benáreské kázání,
Dhammapáda — verše učení

Rámájana — Životní osudy
Rámovy
Arthašástra — Příručka životní
praxe
*O správě města a povinnostech
obyvatel*
Kráľ zkouší ministry

IV Z FILOSOFICKÝCH
NÁZORŮ
STAROVĚKÉ ČÍNY
45

Kniha písní
Hovory Konfuciový
Tao-te ťing, Kniha o cestě a její
síle
Sun-c', O umění válečném

S'-ma Čchien, Zápisky historika
Podání filosofa Chuan Tchana
proti věštebným zápisům
Wang Čchung, Kritická
pojednání

V V MALOASIJSKÉ ŘÍŠI
CHETITŮ

54

Epos o Gilgamešovi
Oslava Gilgameše
Vyprávění o potopě
Chetitské hymny na Slunce
Prosby chetitských králů
Mýtus o draku Illujankovi

Chetitsko-egyptská smlouva
o věčném míru a přátelství
Instrukce pro
královské služebnictvo
Chetitské zákony

VI NEJSTARŠÍ ŘECKÉ
PŘEDSTAVY O SVĚTĚ

63

Hésiodos, Theogonia — Zrození
bohů
Ilias, výjev na Achillově štítě
Odyssea, vyprávění o Krétě,
Egyptě, Libyi a o Ithace
Hérodotos, Dějiny
Žprávy o Asýrii a Egyptě

Obyvatelé od Egypta na sever
Obyvatelé od Egypta na západ
Skythové a okolní obyvatelé
Moře Černé, Azovské a Kaspické;
pohoří Kavkaz
Indie, Arábie, Evropa
Hérodotův „obraz země“

VII ŽIVOT V ZRCADLE
ŘECKÉ LYRIKY

74

Hésiodos, O rolnictví
Theognis — básník, příslušník
rodové aristokracie v Megarě
Sólón — athénský básník a politik
Tyrtaios
Archilochos
Alkaios
Theognis

Sólón
Theognis
Simonides z ostrova Keos
Theognis
Alkaios
Anakreón
Pindaros

VIII Z NÁZORŮ
ŘECKÝCH FILOSOFŮ

83

Problém pralátky při vzniku
světa
Aristotelés (Thalés, Anaximenés,
Anaximandros, Hérakleitos,
Empedoklés, Leukíppos, Démokritos)

Existence a původ bohů
Xenofanés
Platón
Prótagoras
Kritias
Epikuros

IX HODNOTA LIDSKÉHO
ŽIVOTA V ŘÍMSKÉ
SPOLEČNOSTI

92

Titus Livius, Od založení města
Sempronius
Torquatus
Gaius Sallustius Crispus,
O spiknutí Catilinově
Caesar
Caton
Cornelius Tacitus, Letopisy

Lucius Annaeus Seneca,
Dopisy Luciliovi
Kodex Theodosiův

**X OBČANSKÁ VÁLKA
A MÍR – KONEC
ŘÍMSKÉ REPUBLIKY
101**

Augustus, Činy božského
Augusta
Gaius Suetonius Tranquillus,
Životopisy dvanácti císařů
Quintus Horatius Flaccus,
Ódy a epódy; 16. epóda
Quintus Horatius Flaccus,
Ódy a epódy; 7. epóda

Cornelius Tacitus, Letopisy,
z knihy I
Publius Ovidius Naso, Kalendář,
z knihy I
Quintus Horatius Flaccus,
Ódy a epódy
Cornelius Tacitus, Letopisy,
z knihy I

**XI Z NÁBOŽENSKÝCH
SYSTÉMŮ
ŘÍMSKÉ SPOLEČNOSTI
110**

Titus Lucretius Carus,
O podstatě světa
Marcus Manilius, Astronomica –
O hvězdách
Publius Vergilius Maro,
Aeneis IV

Cornelius Tacitus, Letopisy VI
Marcus Tullius Cicero,
De divinatione
Aurelius Augustinus, O Boží
obci, IV a VI

**XII STAROVĚKÁ FÉNIE
A KARTÁGO
120**

Nápis z hrobky krále
Ešmunazara
Nápis krále jaúdského
Marseillský tarif

Hérodotos, Historie, z knihy IV
Playba Haanónova
Skylax z Karyandu
Hérodotos, Historie, z knihy IV

**XIII JEDNOTLIVEC
A SPOLEČNOST
VE STAROVĚKÉM IZRAELI
127**

Kniha Genesis, Z báje
o bratrovrahu Kainovi
Kniha Genesis,
Z písně Lámechovy
Kniha Exodus,
Ze soudních práv
Kniha žalmů, z žalmu 127
Kniha Kazatel, z kap. 4
Kniha Exodus, z kap. 19, 20
Kniha Deuteronomium,
z kap. 15

Kniha přísloví, z kap. 3
Kniha Kazatel, z kap. 9
Kniha přísloví, z kap. 14, 28
Kniha Kazatel, z kap. 10
Prorocství Micheáše, z kap. 7
Kniha Leviticus, z kap. 18
Prorocství Ezechiela, z kap. 18
Prorocství Izaiáše, z kap. 42, 53
Kniha žalmů, z žalmu 9

**XIV NEJSTARŠÍ
ÍRÁNSKÁ ŘÍŠE
137**

Nápis Darea I. z Nakš-i
Rustamu
Slavnostní formule krále Darea
Myšlenky perských králů
o spravedlnosti
Výroky králů a svaté knihy
Avesty

Curtius Rufus, Dareos III.
táhne proti Alexandru Velikému
Výrok krále o významu
náboženství
Z myšlenek Zarathuštrových
Xenofontova řeč k vojsku;
Kýrova anabáze

XV PILÍŘE KŘESŤANSTVÍ 143	Evangelium Markovo, z kap. 1 Skutky apoštolů, z kap. 10 Evangelium Matoušovo, z kap. 5 Evangelium Lukášovo, z kap. 10 Evangelium Lukášovo, z kap. 16 Z epištol Pavlovy Římanům	Klemens Římský, z Listu Korintským Z epištol Pavlovy Korintským Z epištol Pavlovy Galatským Z epištol Kolosským Z epištol Pavlovy Korintským
XVI SPOR ISLÁMU S ARABSKOU FILOSOFIÍ 152	Ibn Ishák, Životopis Muhammadův Z koránu Řecké myšlenky v arabských překladech a zpracováních	Ibn Sína — Avicenna Zpráva o procesu s lékařem Rukn Abdassalámem Džankídóstem Teze averroistické
XVII BYZANTSKÝ STÁT A SPOLEČNOST 159	Agapetus, Rady a doporučení panovníkovi Císař Konstantin Porfyrogennetos, De Ceremoniis; <i>Přijetí cizího vyslance</i> Prokopios, Historia arcana — Tajná historie; <i>Pamflet o zneužití obchodu obilím</i>	Zprávy o povstání proti Justinianovi Nomos Georgikos Eparchikon biblion Prokoios z Kaisarchie, O počátcích byzantské výroby hedvábí Timarion, Pravidelné trhy v Soluni
XVIII V ŘÍŠI KARLA VELIKÉHO 168	Einhard, Vita Caroli Magni, z kap. 1 Einhard, Vita Caroli Magni, z kap. 24, 25, 29	Capitulare de villis Capitulare de exercitu promovendo List Karla Velikého opatovi Fulradovi
XIX VELKÁ MORAVA 175	Život Metodějův Život Konstantinův	Zakon sudnyj ljudem Mnich Chrabra, O písmenech

XX ZÁKLADY EVROPSKÉ
FEUDÁLNÍ VZDĚLANOSTI
182

Církevní otec Hieronymus,
O sobě
List Řehoře I. biskupovi
Galie Desideriovi
Řehole sv. Benedikta pro
benediktinský řád, z kap. 33, 48
Isidor, Etymologiarum
Libri XX.
O historii
O užitečnosti historie
O stoletích a věkách věku

O jazycích národů
O čtyřech tekutinách těla
O léčení a léčích
O atomech
O zemi
O Evropě
Materia medica
Adelhard z Bathu, O shodném
a o rozdílném, *Putování za*
vzděláním

XXI PROMĚNY
KŘESŤANSTVÍ
192

Sv. Augustin, Rukověť pro
Vavřince
Co stačí křesťanu vědět
O svobodné vůli
Muspilli čili o posledním soudu

Instrukce Řehoře I. pro
opata Mellita
Fulcher z Chatres,
Historie jeruzalémská
Penitenciál — předpisy
o pokáních za hříchy

XXII PRAVDY A LEGENDY
— POČÁTKY ČESKÉHO
STÁTU
200

Kosmova kronika česká
Příchod Čechů
Nastolení Přemysla
Bruno z Querfurtu, Život
a utrpení sv. Vojtěcha
Vyvráždění Slavníkovců

Pamětní záznam o založení
kapituly v Litoměřicích 1057
Kosmova kronika česká,
Hnězdenská statuta
Břetislava I. z r. 1039
Letopis Vincenciův, *Přepadení*
biskupa Jindřicha Zdíka

XXIII SETKÁNÍ EVROPY
S ORIENTEM
208

Ze staročeského lucidáře,
Popis Indie
Marco Polo, Milión
O množství lidí, kteří stále odcházejí a
přicházejí do města Kambalu,
a o zboží všeho druhu

O papírových penězích, které dává
Velký chán zhotovovat a které
obíhají v celé jeho říši
O ostrově zvaném Džáva
Země Adem
Oldřich z Pordenone, Cesta do
Indie, *O zboží indickém*
Mandevilla, *O Indii*

XXIV LESK A BÍDA
FEUDÁLNÍ SPOLEČNOSTI
215

Kronika merseburského
biskupa Dětmara
Roger de Wendower, Flores
historiarum (Květy dějin)
Velká listina svobod anglické
šlechty z r. 1215 *Magna charta*
Mistr Hugo z Orleansu zvaný
Primas, *Novopečený biskup*

Bertram de Born, Mout mi
planta..., *Pán a sedlák*
Colloquies of Aelfric, Čítanka
klášterní školy ve Winchesteru,
Život orádu
Rauol Glaber, Historiae sui
temporis, *Velký hladomor 1033*

XXV ČECHY POSLEDNÍCH
PŘEMYSLOVCŮ
225

Zlatá bula sicilská
Zlá léta po smrti krále
Přemysla Otakara II., k r. 1281;
Němci v Čechách
Zlá léta po smrti krále
Přemysla Otakara II., k r. 1282;
Veliký hladomor v Čechách koncem
13. století
Zbraslavská kronika, *Portrét*
krále Václava

Zlá léta po smrti krále
Přemysla Otakara II.
Církevní vzdělanec konce 13. století
Zbraslavská kronika, *Václav II.*
jako zákonodárce
Zbraslavská kronika, *Nové*
české groše
Z formuláře notáře královny
Kunhuty, *Listy královny králi*
Přemyslovi

XXVI ZÁKLADY
SEBEVĚDOMÉHO
MĚSTSKÉHO STAVU
235

Privilegium Otty I. pro
Magdeburk
Privilegium Konráda I.
pro Magdeburk
Privilegium Konráda II.
pro Quedlinburk
Privilegium Soběslava II. pro
německou osadu v Praze
Vídeňský tržní řád

Mincovní řád Ludvíka Bavora
Cechovní řád severoněmeckého
Stendalu
Cechovní řád řezníků v Tulnu
Pekařská statuta z Netolic
Štrasburské městské právo
Jihlavská práva
Listina Jana Lucemburského
Většimu Městu pražskému

XXVII LUCEMBURSKÉ
ČECHY
245

Vlastní životopis Karla IV.,
Karlův návrat do Čech
Maiestas Carolina
O soudcích a správcích
O soudu železem a vodou
O kácení lesů
O vrchnostenské pravomoci

Kronika Beneše Krabice
z Veitmile
Vykonávání spravedlnosti
v Čechách
Anonymní skladba z 60. let
14. století
Píseň veselé chudiny

Chronologická tabulka
umístena mezi str. 240–241